

Панько В.В.,
к.с.-г.н., доц., доцент кафедри зоології факультету хімії, біології і біотехнологій,
Донецький національний університет імені Василя Стуса
Бурлака Н.І.,
к.е.н., доц., доцент кафедри педагогіки та професійної освіти,
Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського
panko.valentyna@ukr.net

ЕКОЛОГІЗАЦІЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА

Процес суспільного виробництва неможливо уявити без залучення і впливу на нього природних факторів – природних ресурсів і природних умов. Виробництво сільськогосподарської продукції засноване на використанні природних ресурсів і умов, а його виробничо-технологічні процеси водночас є і біологічними, причому деякі з останніх є визначальними для перших [1]. Тісний зв'язок сільськогосподарського виробництва з промисловістю в умовах індустріалізації агросфери призвів у кінцевому підсумку до масштабних негативних змін у природному середовищі. Екологічні проблеми зумовлені тим, що значна частина екосистем, у яких здійснюється виробництво, втрачають здатність до саморегуляції внаслідок свого антропогенного походження.

Традиційно екологічні фактори природного середовища розглядаються за трьома принциповими напрямками: абіотичні, біотичні та антропогенні. Абіотичні фактори в свою чергу поділяються на кліматичні, геологічні та едафічні. До групи біотичних факторів належать рослини і тварини із складними взаємозв'язками між ними. Найсуттєвіший вплив на екосистеми і природне середовище в цілому, без сумніву, має клімат, оскільки він є основним фактором зональності, друге місце посідають геологічні, третє – ґрунтові, четверте – біологічні фактори (рослинний і тваринний світ) [4].

Сучасний екологічний стан у світі оцінюється більшістю вчених як вкрай напружений. Глобальне погіршення стану навколишнього середовища, що ще не так давно була загрозливою перспективою, сьогодні є об'єктивною реальністю, здоров'я населення в багатьох країнах світу знаходиться під серйозною загрозою а найбільш гостро екологічні проблеми стоять в пострадянських країнах [4]. Обмеження негативного впливу сільськогосподарського виробництва сприятиме збереженню та відтворенню природно-ресурсного потенціалу, воно покликано сформулювати екологічно комфортне середовище для життєдіяльності населення, забезпечити його екологічно чистою сільськогосподарською продукцією [2]. У процесі діяльності сільськогосподарських підприємств реалізуються всі відомі напрями: ресурсоспоживання, ресурсокористування, охорона навколишнього природного середовища, перетворення природно-територіальних комплексів, процеси відтворення природних ресурсів.

Екологізація є напрямом розвитку сільського господарства, що базується на освоєні екологічних методів господарювання, забезпечує розширене відтворення природних і антропогенних ресурсів за рахунок формування стійких еколого-економічних систем, спрямованих на збільшення обсягів виробництва конкурентоспроможної продукції через створення стійкого агроландшафту за використання екологічних методів господарювання на основі впровадження адаптивно-ландшафтних систем землеробства, раціонального залучення до господарського обороту і підвищення ефективності використання природних, матеріальних і трудових ресурсів сільської місцевості [5].

Відмінною ознакою і фундаментальним принципом стратегії еколого-економічного розвитку є екосистемний підхід до вирішення проблем будь-якого масштабу і рівня: глобального, національного, регіонального і місцевого. Екосистемний підхід ґрунтується на ощадливому, а не споживацькому ставленні до природи [2]. Активізація забезпечення екологічної спрямованості аграрного виробництва вимагає диверсифікації шляхів щодо нарощування темпів виробництва екологічно чистої продукції, застосування еколого безпечних й енергозберігаючих технологій в сільському господарстві, широкого впровадження інноваційних розробок, здатних мінімізувати негативний вплив виробництва та переробки продукції на навколишнє середовище [5].

Література: 1. Борисова В.А. Раціональне землекористування та екологізація сільськогосподарського виробництва в умовах реформування аграрного сектора економіки / В.А. Борисова // Вісник Тернопільської академії народного господарства. - 2000. - Спец, випуск №16. - С. 25-27. 2 Ковальова О. В. Програмно-цільовий підхід до управління еколого-спрямованим сільськогосподарським виробництвом / О. В. Ковальова // Економіка АПК. -2011.-№2.-С. 105-110. 3. Економіка природокористування і охорони довкілля: [зб. наук. пр.] - К.:РВПС України НАН України, 2000. – 238 с. 4. Третяк О.М. Фінансове регулювання використання та охорони сільськогосподарських земель у процесі ринкового обороту / О.М. Третяк // Економіка АПК. – 2015. - №5. – с. 52-57. 5. Ткачук В. І. Екологізація виробництва як пріоритет процесу диверсифікації аграрних підприємств / В.І. Ткачук // Ефективна економіка. – 2014. - №4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6604>.